

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 280/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Krchňavou, Rudlovská cesta 47, Banská Bystrica, pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 10 Co/374/2015-213 z 15. júla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. septembra 2015 faxom a 30. septembra 2015 poštou doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 10 Co/374/2015-213 z 15. júla 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že na základe návrhu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“), Okresný súd Dolný Kubín vydal uznesenie č. k. 7 C/12/2015-163 z 10. apríla 2015 o nariadení predbežného opatrenia, ktorým zakázal sťažovateľovi ako odporcovi nakladať s finančnými prostriedkami v sume 100 000 € nachádzajúcimi sa na jeho bankovom účte, a to až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Uvedené uznesenie doručoval okresný súd prostredníctvom Slovenskej pošty, a. s., ako doporučenú zásielku do vlastných rúk na adresu trvalého bydliska sťažovateľa, ktorá sa mu však 24. apríla 2015 vrátila ako neprevzatá sťažovateľom v odbernej lehote. V zmysle § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) je tento deň považovaný za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel. Odvolanie sťažovateľa proti uvedenému uzneseniu okresného súdu z 25. mája 2015, ktoré bolo podané na poštovú prepravu 26. mája 2015, krajský súd napadnutým uznesením odmietol z dôvodu, že sťažovateľ zmeškal 15-dňovú lehotu na jeho podanie podľa § 204 ods. 1 OSP.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že *„postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď mu bola znemožnená realizácia jeho práva pred nestranným súdom, ktorý mal prerokovať jeho odvolanie proti napadnutému uzneseniu prvostupňového súdu“*. Podľa názoru sťažovateľa je napadnuté uznesenie nedostatočne odôvodnené, pretože krajský súd *„aplikoval na posúdenie doručenia prvostupňového rozhodnutia a začiatku plynutia lehoty na podanie odvolania nesprávnu právnu normu“*, čím porušil *„jeho právo na spravodlivý súdny proces a súdnu ochranu“*. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na to, že *„sa už viac ako 3 roky na uvedenej adrese – [REDAKOVANÉ], trvalo nezdržiava, pretože pracovne pôsobí v [REDAKOVANÉ], kde žije aj so svojou rodinou. Sťažovateľ si podľa možností kontrolu doručenej pošty zabezpečuje spravidla raz za 2 týždne.“*

Okrem toho sťažovateľ tvrdí, že „nemá žiadne záväzky voči tretím osobám a samotný nárok navrhovateľa spochybňuje a popiera. O uvedenom nároku sa dozvedel až z doručeného návrhu.“. O doručení poštovej zásielky, ktorá obsahovala uznesenie okresného súdu, sa však dozvedel až od svojej právnej zástupkyne, ktorá „komunikovala so zástupcom súdu dňa 27. 4. 2015“. Následne (v presne neoznačený deň, pozn.) „zaslala právna zástupkyňa na súd svoju plnú moc na zastupovanie a požiadala o doručenie na jej adresu. Aj tak jej bola zásielka doručená na urgencie až 11. 5. 2015, teda v deň, v ktorý podľa názoru odvolacieho súdu skončila lehota na podanie odvolania.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením krajského súdu č. k. 10 Co/374/2015-213 z 15. júla 2015 boli porušené jeho základné práva „garantované čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v spojení s čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 1 521,89 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 20 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že napriek tomu, že sťažovateľ je v konaní pred ním zastúpený kvalifikovanou právnou zástupkyňou, ktorá koncipovala aj predmetnú sťažnosť, petit v spojení s odôvodnením sťažnosti nie je vymedzený jasne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby bolo možné jednoznačne určiť východisko pre rozhodnutie ústavného súdu o ich veci.

Zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde [§ 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 písm. a)] pritom vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa v petite domáha, nielen uvedením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. musí uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Nedostatok právne relevantného odôvodnenia sťažnosti má vo vzťahu k namietanému porušeniu toho-ktorého základného práva alebo slobody významné procesné dôsledky, pretože ústavný súd nie je skutkovým súdom ani ďalšou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, takže bez splnenia uvedenej podmienky ústavný súd o návrhoch sťažovateľa uvedených v petite ani nemôže rozhodovať

(napr. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, IV. ÚS 279/07, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 26/2016 a iné).

Na základe uvedeného ústavný súd ustálil, že predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 10 Co/374/2015-213 z 15. júla 2015, ktorým odmietol odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 C/12/2015-163 z 10. apríla 2015 ako podané po uplynutí 15-dňovej lehoty ustanovenej § 204 ods. 1 OSP.

Tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva „*garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy SR*“ krajským súdom, ktoré v sebe zahŕňa viacero práv, avšak sťažovateľ žiadne z nich v petite slovné nekonkretizoval ani právne relevantným spôsobom nezdôvodnil, považoval ústavný súd iba za súčasť sťažnostnej argumentácie, ktorá sama osebe nezakladá dôvod ústavného prieskumu.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady (II. ÚS 117/05).

Nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podaní sťažovateľov ústavný súd nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 789/09, III. ÚS 280/2013).

Vzhľadom na to, že sťažovateľovi je známa judikatúra ústavného súdu týkajúca sa jeho oprávnenia preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov vo vzťahu k obsahu označených práv, v danom prípade ju nebolo potrebné duplicitne citovať.

Na doplnenie však ústavný súd pripomína, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Všeobecný súd je povinný na procesné úkony účastníkov primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným právnym poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu a štádia civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu (I. ÚS 372/06).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy však nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 240/2013).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie krajského súdu za nedostatočne odôvodnené, pretože „*aplikoval na posúdenie doručenia prvostupňového rozhodnutia a začiatku plynutia lehoty na podanie odvolania nesprávnu právnu normu*“, pričom nezohľadnil tú skutočnosť, že sťažovateľ sa na adrese, na ktorú mu bolo

prvostupňové rozhodnutie doručované, „trvalo nezdržiava, pretože pracovne pôsobí v [REDAKOVANÉ], kde žije aj so svojou rodinou“.

Pre účely overenia opodstatnenosti vznesenej námietky sa ústavný súd oboznámil s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý v relevantnej časti uviedol:

„Doručenka vrátená súdu osvedčuje nielen vykonanie doručenia, ale aj čas doručenia. Zásielka s napadnutým uznesením, ktorá bola odporcovi zaslaná na adresu [REDAKOVANÉ], sa okresnému súdu vrátila dňa 24. 4. 2015 ako neprevzatá v odbernej lehote. Uvedený deň sa v zmysle § 47 ods. 2 O. s. p. považuje za deň doručenia, aj keď sa odporca o tom nedozvedel. Zákonom stanovená 15-dňová lehota na podanie odvolania vo vzťahu k odporcovi začala plynúť dňa 25. 4. 2015. Jej posledný deň tak v zmysle § 27 ods. 2 veta druhá O. s. p. pripadol na deň s dátumom 11. 5. 2015 (pondelok, pracovný deň).

Odporca bol v predmetnom uznesení okresným súdom riadne poučený o možnosti podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia (§ 204 ods. 1 O. s. p.). Z odtlačku poštovej pečiatky na obálke, v ktorej bolo odvolanie odporcu prepravované, vyplýva, že odvolanie odporcu bolo podané až dňa 26. mája 2015, teda po uplynutí zákonom stanovenej lehoty.

Krajský súd poznamenáva, že hoc aj bolo napadnuté uznesenie neskôr doručované aj právnej zástupkyňi odporcu JUDr. Krchňavej na základe jej telefonickej žiadosti zo dňa 27. 4. 2014..., toto opätovné doručovanie bolo realizované nadbytočne, a preto nemá nijaké účinky vo vzťahu k začatiu (resp. k opätovnému začatiu) plynutia lehoty na podania odvolania vo vzťahu k odporcovi. Krajský súd dodáva, že pokiaľ aj menovaná zástupkyňa v rámci telefonického rozhovoru s pracovníkom súdu dňa 27. 4. 2015 oznámila, že sa odporca toho času zdržiava v [REDAKOVANÉ] na adrese [REDAKOVANÉ], uvedené nijako nespochybňuje, nevyvracia, že by sa odporca v čase doručovania zásielky s napadnutým uznesením na adrese [REDAKOVANÉ], nemal na tejto zdržiavať.

Vzhľadom na uvedené krajský súd nemohol postupovať inak, ako odvolanie odporcu odmietnuť. Z toho dôvodu sa odvolacími dôvodmi v ňom uvedenými bližšie nezaoberal.“

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné procesno-právne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ktoré boli podstatné pre posúdenie danej veci, interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a ústavne akceptovateľné. V tejto súvislosti ústavný súd už v minulosti judikoval, že postup súdu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu vyjadreného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Z uvedeného dôvodu ústavný súd nepovažuje právny záver krajského súdu o odmietnutí odvolania sťažovateľa z procesných dôvodov za svojvoľný, prijatý v zjavnom omyle konajúceho krajského súdu, resp. za výsledok formalistického výkladu aplikovaných právnych noriem. Aplikácia zákonných ustanovení krajským súdom v napadnutom rozsudku nie je zjavne neodôvodnená, nevykazuje znaky svojvôle a ani nepopiera zmysel a účel aplikovaných právnych noriem. Napadnuté uznesenie tak v žiadnom prípade nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, pretože krajský súd jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré odvolanie sťažovateľa odmietol.

Keďže ústavný súd medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením krajského súdu nenachádza žiadnu príčinnú súvislosť, sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na charakter napadnutého uznesenia nad rámec uvedeného ústavný súd upriamuje pozornosť sťažovateľa na to, že predbežné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia má za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli pred začatím konania alebo v jeho priebehu nastať. Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi subjektmi. Nariadením

predbežného opatrenia nezískava jeden z účastníkov práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravuje určitý okruh vzťahov.

Realizácia inštitútu predbežného opatrenia ako zabezpečovacieho prostriedku v civilnom procese nemôže sama osebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyplývajúceho z ústavy alebo dohovoru, pretože zákon poskytuje účastníkovi, proti ktorému smeruje výrok rozhodnutia o predbežnom opatrení, primeranú a efektívnu ochranu pred prípadným neopodstatneným a nezákonným obsahom takéhoto rozhodnutia aj počas konania vo veci samej, okrem iného napr. aj návrhom na zrušenie predbežného opatrenia v zmysle § 77 ods. 2 OSP. Keďže teda túto ochranu považuje ústavný súd jednak za účinnú a jednak za dostupnú, účastník súdneho konania sa jej preto nemôže súčasne dovoliavať aj prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 37/00, I. ÚS 46/00, I. ÚS 148/03, I. ÚS 49/07, III. ÚS 281/07).

Aj rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení, pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie APIS proti Slovenskej republike z 10. 1. 2000, č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 *ratione materiae* v konaní o zrušení predbežného opatrenia).

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch v nej uplatnených.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2016